

розраховують і аналізують динаміку таких коефіцієнтів [3]: обороту по прийому, обороту з вибуття, загального обороту, сталості кадрів, плинності.

Коефіцієнти руху кадрів не плануються, тому їх аналіз здійснюється порівнянням показників звітного року з показниками попереднього року. Плинність робочих грає велику роль в діяльності підприємства. Постійні кадри, тривалий час працюють на підприємстві, удосконалюють свою кваліфікацію, освоюють суміжні професії, створюють певну ділову атмосферу у колективі, активно впливаючи на продуктивність праці. Коефіцієнти сталості і стабільності кадрів відображають рівень оплати праці та задоволеність працівників умовами праці, трудовими і соціальними пільгами.

Отже, від раціонального використання трудових ресурсів на підприємстві у цілому залежать результативність процесу виробництва й якість виробленої продукції, тому аналіз стану та ефективності використання трудових ресурсів повинен займати одне з основних місць у системі загального аналізу господарської діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Струмилин С.Г. Проблемы экономики труда / С.Г. Струмилин. – М. : Наука, 1982. – 472 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uchebnik.online/ekonomika-truda-knigi/nashi-trudovoyie-resursyi-27826.html>.
2. Олійник Є.О. Критерії оцінки трудових ресурсів аграрного підприємства / Є.О. Олійник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/12-3-15-2011.pdf> - С. 71-74.
3. Давидюк Т.В. Трудові ресурси, трудовий потенціал, робоча сила, людський капітал: взаємозв'язок категорій / Т.В. Давидюк // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2013. – № 1(47). – С. 30–35.

O. Majewski. Heoretical aspects of the analysis of labor resources of the enterprise.

Summary

Labor resources are considered as an integral part of the company's capital. To characterize the movement of labour analyzed the main factors: turnover, turnover of disposal, the total turnover, constant personnel turnover. Determined that from the rational use of labor resources at the enterprise depend on the performance of the production process and the quality of the products.

Key words: *labor resources, profession, specialty, qualification, turnover, labor.*

*Науковий керівник: Олійник Т.Г., канд. екон. наук,
старший викладач кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
oliinyktg@mnau.edu.ua*

Несмеянова Г. М.

*Магістр 2 курс спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

РЕНТНІ ВІДНОСИНИ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Досліджено сутність та види диференціальної вартості. Проаналізовано поняття рента, об'єктивну основу ренти та виникнення рентних відносин.

Ключові слова: *рента, рентні відносини, диференціальна вартість.*

Необхідність дослідження проблеми рентних відносин обумовлена сучасною ситуацією на ринку. У ринкових економічних умовах ці відносини модифікуються, набувають нового змісту і нових форм прояву. Це означає радикальні зміни в масштабах і механізмі їх дії, які в основному визначають умови існування, розрив у рівні бідності або багатства різних соціальних прошарків суспільства. Без детального дослідження вироблення ефективного механізму регулювання рентних відносин в національному та світовому масштабах практично неможливо, а сме вирішити корінні проблеми економіки, побудувати на справедливих і ефективних засадах систему економічних і соціальних відносин ХХІ століття, забезпечити модернізацію країни. Названі проблеми відносяться до всіх галузей народного господарства, отже осмислення економічної сутності рентних відносин: закономірностей виникнення, обігу ренти, принципів її вилучення, розподілу, використання є досить актуальним для вітчизняної економічної системи.

Рента є формою вираження надприбутку (додаткового продукту), отриманої в результаті експлуатації обмежених різноякісних ресурсів [0]. Її об'єктивною основою служить диференціальна вартість – різниця між суспільною вартістю (ринковою ціною) і індивідуальною вартістю (витрати плюс прибуток, достатній для відтворення) продуктів або послуг, які виступають на ринку в товарній формі. Саме такі надприбутки цікавлять підприємців при організації виробництва. Антиподом позитивної диференціальної вартості виступає негативна диференціальна вартість, що виникає у підприємців, які експлуатують гірші ресурси, випускають застарілу продукцію або невміло, неефективно господарюють. Ці обставини змушують підприємців спрямовуватися до кращих ресурсів та інновацій. В такому розумінні рента (позитивна диференціальна вартість) властива товарному господарству будь-якого типу, хоча і модифікується від епохи до епохи разом з умовами функціонування і механізмом товарного господарства [0].

Поняття ренти в момент свого зародження в XVIII-XIX ст. введено як земельна рента. «Рента, – писав Д. Рікардо, – це та частка продукту землі, яка сплачується землевласникові за користування первісних і не зруйнованих сил ґрунту» [0]. В подальшому економісти вже говорилося про те, що процеси організації, розподілу, привласнення ренти, яка утворюється у таких рентних областях як, наприклад, у добувній промисловості, будівництві, її впливу на економічні та суспільні відносини принципово не відрізняються від сутнісних властивостей земельної ренти, хоча безумовно, є істотні особливості в окремих проявах ренти в цих галузях на відміну від аграрного сектора економіки.

Рента виникає у всіх сферах, де в наявності обмежені різноякісні ресурси і можливості їх присвоєння. Йдеться, перш за все, про сільське господарство і видобувних галузях, де реалізується природна рента – земельна, гірська, лісова, водна (прісноводна), транспортна, будівельна, рекреаційна (туристська) і т.д. [0].

Рентні ринкові відносини взаємопов'язані і взаємозумовлені, але їх не можна ототожнювати. Наприклад, у будівництві ринкові відносини виникають

між державою і підприємствами, між самими підприємствами, а також всередині їх. Рентні ж відносини між окремими підприємствами і всередині їх не виникають. Ринкові відносини виникають у всіх галузях матеріального виробництва, а рентні відносини – тільки в тих, в яких процес виробництва здійснюється в різних природно-географічних умовах.

Серед економістів склалася думка, що рентні відносини виникають лише там, де є кращі і середні природно-географічні умови, а там, де їх немає, вони не виникають. Рентні відносини виникають у всіх галузях народного господарства, як виробничої, так не виробничій сферах. Там де вони пов'язані з більш інтенсивною експлуатацією відтворюваних виробничих факторів, вони виступають у вигляді надприбутку.

Загальною економічною основою цієї категорії є товарне виробництво, обмін товарами і послугами, що дозволяє зіставляти якість і витрати продуктів різних підприємств, країн, цивілізацій [0].

Таким чином, на розвиток рентних відносин в ринковій економіці істотно впливають природні та неприродні фактори утворення надприбутку у вигляді ренти різних форм. Суттєвою особливістю є те, що рента в економіці ринкового типу створюється не тільки під впливом природних умов, а й неприродних – таких як більш ефективного використання продуктів людського розуму, інтелектуального потенціалу, втіленого в системах машин, ефективних технологіях, нових матеріалах і джерелах енергії.

Список використаних джерел:

1. Економічна теорія: Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 9-те вид., доповн. – К. : Знання, 2014. – 710 с.
2. Економічний словник : [Електронний ресурс] / А.Н. Сухарев. – Режим доступу: <http://epi.cc.ua/nalog-27529.html>.
3. Макконнелл К. Р. Экономика: принципы, проблемы и политика: в 2 т. / К. Р. Макконнелл, С.Л. Брю; пер. с англ. - М.: Республика, 1992., Т.2.
4. Рикардо Д. Начало политической экономики и налогового обложения// Д. Рикардо Соч. М.: Политиздат, 1955, Т.1.

G. Nesmeyanova. Rent relations in the conditions of market economy.

Summary

The kindness and types of differential value are investigated. The concept of rent, the objective basis of rent and the origin of rent relations are analyzed.

Key words: *rent, rent relations, differential value.*

*Науковий керівник: **Баршевська І.В.**, канд., екон. наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
м.Миколаїв, Україна*